

Силабус освітнього компонента Програма навчальної дисципліни

ДЕРЖАВНА КАДРОВА ПОЛІТИКА

Шифр та назва спеціальності
281 – Публічне управління

Інститут
Навчально - науковий інститут соціально -
гуманітарних технологій

Освітня програма
Цифрове врядування

Кафедра
Соціології і публічного управління (305)

Рівень освіти
Бакалавр

Тип дисципліни
Спеціальна (фахова),

Семестр
5

Мова викладання
Українська

Викладачі, розробники

ТЕРЕЩЕНКО Діна Акрамівна

dina.tereshchenko@khpi.edu.ua

Докторка наук з державного управління, професорка, професорка кафедри соціології і публічного управління НТУ «ХПІ». Науково-педагогічний стаж - понад 20 років. Досвід роботи в органах публічної влади - понад 12 років. Авторка понад 200 наукових і навчально-методичних публікацій.

Детальніше про викладача на сайті кафедри

<http://web.kpi.kharkov.ua/sp/professors-ko-vikladats-kij-sklad>

Загальна інформація

Анотація

Освітня компонента передбачає висвітлення теоретичних засад державної кадрової політики, зокрема її понятійно-категорійний апарат, розглядається сучасний стан кадрових процесів у сфері державної служби України, аналізується їх нормативне правове забезпечення та окреслюються перспективи побудови ефективної, компетентної публічної служби. Відмінною особливістю даного курсу є те, що в процесі вивчення дисципліни розкриваються теоретико-методологічні засади формування та реалізації державної кадрової політики, правові та організаційні засади державної служби, основи системи управління кадрами і державною службою, особливості роботи з персоналом у сфері державного управління та місцевого самоврядування.

Мета та цілі дисципліни

формування та розвиток професійної кваліфікації здобувачів вищої освіти на підставі надання систематизованих знань щодо кадрової політики у сфері державної служби та кадрового забезпечення органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, консультації. Підсумковий контроль – залік.

Компетентності

Загальні компетентності

ЗК01 Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК04 - Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК05 - Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 6 Здатність працювати в команді.

ЗК 8 Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 9 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності (СК)

СК 1 Здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів.

СК 2 Здатність забезпечувати належний рівень вироблення та використання управлінських продуктів, послуг чи процесів.

СК 3 Здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально - етичних норм поведінки.

СК 4 Здатність використовувати в процесі підготовки і впровадження управлінських рішень сучасні ІКТ.

СК 5 Здатність використовувати систему електронного документообігу.

СК 6 Здатність здійснювати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій.

СК 7 Здатність розробляти тактичні та оперативні плани управлінської діяльності.

СК 8 Здатність готувати проекти управлінських рішень та їх впроваджувати.

Результати навчання

РН1. Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства.

РН4. Знати структуру та особливості функціонування сфери публічного управління та адміністрування.

РН5. Знати стандарти, принципи та норми діяльності у сфері публічного управління та адміністрування.

РН6. Знати основні нормативно-правові акти та положення законодавства у сфері публічного управління та адміністрування.

РН8. Розуміти та використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень.

РН12. Уміти налагодити комунікацію між громадянами та органами державної влади і місцевого самоврядування.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (3 кредити ECTS): лекції – 32 год., практичні роботи – 16 год., самостійна робота –72 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного засвоєння освітньої компоненти «Державна служба» здобувачам необхідно мати ґрунтовні знання та практичні навички з таких дисциплін: "Соціологія", "Політологія", "Соціально-демографічна статистика", "Державне та регіональне управління", "Основи публічного управління та адміністрування", "Теорія прийняття управлінських рішень", "Методологія та методи соціологічних досліджень", "Ризик-менеджмент в системі публічного управління", "Організаційно-правові засади публічного управління".

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Лекції проводяться інтерактивно з використанням мультимедійних технологій. На практичних заняттях використовуються: ігрове проектування; робота із законодавчими актами та іншими нормативно-правовими документами; виступи-презентації; опрацювання лекційного матеріалу та фахової літератури).

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Кадрова політика у сфері публічного управління.

Сутність сучасної державної кадрової політики. Цілі кадрової політики відповідно до різних сфер державного управління. Зміст державної кадрової політики. Суб'єкти та об'єкти державної кадрової політики. Основні вимоги до державної кадрової політики. Принципи державної кадрової політики. Необхідність розробки нової державної кадрової політики в сучасних умовах. Напрямки розробки державної кадрової політики. Концепція державної кадрової політики. Стратегія державної кадрової політики. Формування та реалізація кадрової політики в державній службі України.

Тема 2. Реформування державної кадрової політики.

Передумови та чинники реформування державної кадрової політики в умовах євроінтеграції України. Світовий досвід реформування публічної служби. Стратегічні пріоритети реформування: децентралізація, цифровізація (HRIS) та деполітизація. Моніторинг та оцінка результативності реформ у кадровій сфері. Роль міжнародних стандартів (SIGMA/OECD) у реформуванні кадрової політики України.

Тема 3. Система управління персоналом публічної служби.

Поняття та сутність системи управління кадрами в публічній службі. Формування системи управління кадрами в державній службі. Технології добору та відбору персоналу: конкурсні процедури, оцінка за компетенціями. Підвищення ефективності управління кадрами в органах державної влади та органах місцевого самоврядування. Напрями вдосконалення системи управління персоналом у сфері державної служби. Оцінка якості системи управління кадрами в державній службі. Реформування системи управління кадрами публічної служби.

Тема 4. Управління персоналом в органах державного управління та місцевого самоврядування.

Сутнісна характеристика кадрового планування у сфері державної служби і служби в органах місцевого самоврядування. Завдання кадрового планування. Етапи та чинники кадрового планування. Кар'єрне зростання. Мотивація, нормування праці, оцінка персоналу. Якість трудового життя. Методики планування кар'єри державного службовця. Засоби реалізації плану розвитку кар'єри державного службовця. Напрямки вдосконалення системи управління персоналом у сфері публічного управління.

Тема 5. Розвиток персоналу публічної служби.

Система безперервного навчання («Life-long learning») як основа розвитку публічних службовців. Професійне навчання: види, форми та методи (стажування, тренінги, самоосвіта). Управління талантами (Talent Management) та формування кадрового резерву в публічній службі. Коучинг та менторство (наставництво) як інструменти адаптації та розвитку молодих спеціалістів. Цифрова грамотність та розвиток «м'яких навичок» (soft skills) у сучасного управлінця.

Тема 6. Психологічні та етичні аспекти управління персоналом у публічній сфері.

Мотивація публічних службовців як фактор ефективності управління. Вплив соціально-психологічного клімату в органах публічного управління та адміністрування на ефективність управління. Управління соціально-психологічним кліматом організації. Психологічні механізми впливу: психологічне зараження, навіювання і копіювання, змагання, переконання, конформізм. Етика та етикет публічного службовця.

Тема 7. Формування і реалізація кадрової політики в Україні.

Проблеми людських ресурсів та кадрового потенціалу в умовах модернізації України. Принципи, функції та пріоритети державної кадрової політики. Наукове забезпечення державної кадрової політики. Нормативно-правове забезпечення державної кадрової політики. Вітчизняний і зарубіжний досвід формування та реалізації кадрової політики.

Тема 8. Правові та організаційні засади державної кадрової політики в Україні.

Конституційні основи та законодавче забезпечення кадрової політики (Закони України «Про державну службу», «Про службу в органах місцевого самоврядування»). Система органів, що реалізують державну кадрову політику (НАДС, Комісія з питань вищого корпусу державної служби). Порядок вступу, проходження та припинення державної служби: юридичні аспекти. Дисциплінарна та матеріальна відповідальність публічних службовців. Антикорупційне

законодавство в системі кадрового менеджменту: обмеження, заборони та заходи запобігання корупції..

Теми практичних занять

Тема 1. Кадрова політика у сфері публічного управління.

Еволюція державної кадрової політики в Україні: від радянської номенклатури до європейських стандартів. Пріоритети кадрової політики в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення. Вплив політичних циклів на стабільність державної кадрової політики. Світові тренди трансформації кадрових процесів у державному секторі.

Тема 2. Реформування державної кадрової політики.

Інституційне забезпечення реформи державного управління в Україні. Інструменти деполітизації вищого корпусу державної служби. Ризики та виклики цифровізації кадрових процесів (HRIS). Вплив міжнародної технічної допомоги на реформування кадрової сфери в Україні.

Тема 3. Система управління персоналом публічної служби.

Моделі компетенцій у публічній службі: вітчизняний та зарубіжний досвід. Прозорість та об'єктивність конкурсного відбору на державну службу. Автоматизація оцінювання персоналу в органах виконавчої влади. Аутсорсинг HR-послуг у публічному секторі: можливості та обмеження.

Тема 4. Управління персоналом в органах державного управління та місцевого самоврядування.

Специфіка кадрового планування в умовах децентралізації влади. Механізми вертикальної та горизонтальної мобільності державних службовців. Особливості нормування праці в органах місцевого самоврядування. Управління плинністю кадрів у місцевих державних адміністраціях.

Тема 5. Розвиток персоналу публічної служби.

Роль Національного агентства України з питань державної служби (НАДС) у системі професійного навчання. Дистанційні технології та онлайн-платформи в системі підвищення кваліфікації. Концепція «навчальної організації» (learning organization) у державному органі. Формування лідерського потенціалу в молодіжному кадровому резерві.

Тема 6. Психологічні та етичні аспекти управління персоналом у публічній сфері.

Професійна деформація та синдром «емоційного вигорання» на публічній службі. Психологія прийняття управлінських рішень в умовах невизначеності. Гендерні аспекти та інклюзивність у кадровій політиці публічної сфери. Професійна етика як інструмент запобігання корупційним проявам.

Тема 7. Формування і реалізація кадрової політики в Україні.

Наукове супроводження кадрових процесів: роль академічних установ. Проблема відтоку інтелектуального капіталу з публічного сектору (Brain Drain). Ефективність взаємодії держави, бізнесу та громадянського суспільства у формуванні кадрової еліти. Моніторинг громадської думки як індикатор якості кадрової політики.

Тема 8. Правові та організаційні засади державної кадрової політики в Україні.

Правовий статус служб управління персоналом в державних органах. Судова практика щодо вирішення трудових спорів на державній службі. Юридичні механізми захисту викривачів корупції в кадровій системі. Відповідальність за порушення законодавства про державну службу та службу в ОМС.

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені.

Самостійна робота

Курс передбачає опрацювання лекційного матеріалу, підготовку до семінарських занять та самостійне вивчення тем та питань, які не викладаються на лекційних заняттях. Здобувачам вищої освіти також рекомендуються додаткові матеріали (офіційні сайти органів державної влади, судових органів влади) для самостійного вивчення та аналізу.

Література та навчальні матеріали

Основна література

1. Біла-Тіунова Л. Р. Державна служба України. Загальна частина : навч. посібник. Одеса, 2020. 511 с. DOI 10.32837/11300.12488.

2. Біла-Тіунова Л., Кубаєнко А., Стрельников А. Публічна служба в Україні : навч.-метод. посіб. Одеса : Фенікс, 2023. 277 с.
3. Бойчук А. Ю., Хамходера О. П. Публічна служба. Адміністративне право України: Повний курс : підручник / за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. 4-е вид. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. С. 359–375.
4. Гончарук Н. Т., Комарова К. В. Лідерство на публічній службі : навч. наоч. посіб. Дніпро : НТУ «Дніпровська політехніка», 2023.
5. Державна служба і державний службовець в Україні: навчальний посібник: конспект лекцій та коментарів для здобувачів усіх рівнів вищої освіти зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» в УжНУ / Упоряд.: Маріан Токар, Владислав Пересоляк, Вікторія Легеза / УжНУ. Ужгород: РІК-У, 2024. 200 с.
6. Дегтяр А. О., Дегтяр О. А., Калашнікова Х. І., Гнатенко М. К. Публічне управління та адміністрування : навч. посіб. Харків : НАУ «ХАІ», 2021. 128 с.
7. Драгомирецька Н. М., Кандагура К. С., Букач А. В. Комунікативна діяльність в державному управлінні : навч. посіб. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2017. 180 с.
8. Кульчий І. О. Право в публічному управлінні : навч. посіб. Полтава : ПолтНТУ, 2018. 140 с.
9. Леонов Я. В., Бондар А. С., Аносова О. С. Публічне управління та адміністрування : навч. посіб. Харків : ХДАФК, 2024. 254 с.
10. Методи досліджень у публічному управлінні : опорний конспект лекцій / авт.-уклад.: Г. П. Пасемко, О. М. Таран, В. В. Сербін ; Держ. біотехн. ун-т. Харків, 2024. 125 с.
11. Основи публічного адміністрування : навч. посіб. / Ю. П. Битяк та ін. ; за заг. ред. Н. П. Матюхіної. Вид. 2-ге, допов. та перероб. Харків : Право, 2021. 238 с.
12. Покатаєв П. С., Латинін М. А., Степаненко С. В., Пасемко Г. П., Таран О. М. Основи публічного управління та адміністрування : навч. посіб. Харків : ТОВ «Оберіг», 2024. 240 с.
13. Посібник для керівників державної служби / Ю. Лихач та ін. ; за заг. ред. Н. Алюшиної. Київ : ТОВ «ВІСТКА», 2020. 422 с.
14. Публічна служба : навч. посіб. / В. П. Якобчук та ін. Київ : Ліра-К, 2021. 394 с.
15. Публічне управління та адміністрування у цифровому суспільстві : монографія / Г. В. Ортіна та ін. Мелітополь : ФОП Однорог Т. В., 2020. 194 с.
16. Публічне управління та адміністрування. Словник термінів / А. В. Хрідочкін, М. Ю. Віхляєв ; за заг. ред. П. В. Макушева. Одеса : Гельветика, 2021. 603 с.
17. Сучасні підходи і напрями розвитку публічного управління та адміністрування : підручник / А. О. Науменко та ін. ; за ред. В. Д. Бакуменка. Харків : Майдан, 2022. 280 с.
18. Fischer F., Gerald J., Sidney M. Public policy analysis theory, politics, and methods. CRC Press Taylor & Francis Group, 2007. 670 p.

Додаткова література

19. Актуальні проблеми публічного управління та адміністрування : кол. моногр. / за ред. Н. Б. Кирич ; Терноп. нац. техн. ун-т ім. І. Пулюя. Тернопіль : Паляниця В. А., 2020. 267 с.
20. Кудь О. Модернізація системи публічного управління в епоху інформаційних платформ : монографія. Харків : Право, 2022. 432 с. DOI: <https://doi.org/10.31359/9789669984296>.
21. Хамходера О. П. Запобігання корупційним проявам у публічній службі. Адміністративне право України : підручник / В. Галуцько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко, С. Стеценко та ін. 2-ге вид. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. С. 313–344.
22. Apara C. R. Elements of effective public management: administrative models, reforms, a continuous search for effectiveness. Transforming Government: People, Process and Policy. 2025. URL: <https://doi.org/10.1108/TG-06-2025-0177>.
23. Farazmand A. Global encyclopedia of public administration, public policy, and governance. Springer Nature, 2023. 6214 p.
24. Henry N. Public Administration and Public Affairs. 13th ed. Routledge, 2017. 534 p.
25. Pollitt C. Advanced introduction to public management and administration. Edward Elgar Publishing, 2016. 192 p.

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання у вигляді заліку (30%) та поточного оцінювання (70%). Залік: виконання ситуаційного завдання та усна доповідь. Поточне оцінювання: 8 онлайн тестів за темами (40%), реферат (20%) та підсумкова контрольна робота (20%)

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Дата погодження, підпис

Завідувач кафедри
Володимир МОРОЗ

28.06.2024

Дата погодження, підпис

Гарант ОП
Діна ТЕРЕЩЕНКО

28.06.2024